

Posudek disertační práce

Narrating the Regulation: The Pharmaceutical Policy in the Czech Republic as an Example, autor Karel Čada

Práci Karla Čady hodnotím již potřetí a dvakrát jsem měl také možnost zúčastnit se osobně obhajob („malé a první velké“). Při psaní tohoto posudku jsem se snažil vycházet z předloženého textu práce, ačkoliv jsem předchozí zkušeností s ní do určité míry ovlivněn. Věnuji se v tomto posudku spíše momentům, které jsem subjektivně považoval v minulé verzi za problematičké.

Práce je rozdělena do tří částí a šesti kapitol, následuje závěr a shrnutí. Je otázkou, zda je dvojitý způsob dělení nezbytný, nicméně nepůsobí rušivým dojmem. Každá kapitola je zakončena závěrem. Ten má v jednotlivých kapitolách různé vyznění. V první kapitole se jedná spíše souhrn a přehled, ve druhé kapitole pak o diskusi a interpretaci, kapitola třetí je opět diskusí, stejně tak kapitola čtvrtá. Závěr kapitoly páté obsahuje poznámky pod čarou, což není pro dílčí závěr či souhrn nutné a typické. Závěr kapitoly šesté je relativně dlouhý a je opět více souhrnem a diskusí než přehledem hlavních zjištění. Oproti předchozím verzím na mě působí tento způsob méně pozitivně.

Autor viditelně zapracoval připomínky zejména oponentky práce s tím, že se dle mého subjektivního názoru snaží práci více „usadit“ oborově, tím se však poněkud vzdaluje multidisciplinárnímu přístupu, který mě v předchozích verzích tak zaujal, nicméně byl předmětem diskuse (kritiky) v rámci první „velké“ obhajoby. V aktuální verzi shledávám zajímavý komunikační potenciál s dalšími obory v kapitole č. 3, která by měla být v oblasti lékové a obecně zdravotní politiky v našem prostředí diskutována, a to nad rámec své dosavadní publikace. Stejně tak čtvrtá kapitola nabízí řadu podnětů pro diskusi se zástupci jiných oborů.

Na druhou stranu úroveň jednotlivých kapitol považuji stále za poněkud rozdílnou a je otázkou, jak tuto nevyváženost budou reflektovat oponenti práce z oboru autora.

V minulých posudcích jsem se věnoval výrazně kapitole číslo šest, která analyzuje reformy českého zdravotnictví. Pokud jsem měl výhrady k analyzovanému časovému rámci, dovoluji si v této verzi práce tyto výhrady do značné míry zopakovat. Samozřejmě chápu, že výzkumná práce nikdy nekončí a je třeba vymezit zkoumané období, nicméně omezení do roku 2008 považuji vzhledem k aktuálnímu roku 2015 za minimálně diskutabilní. Zdravotnictví se, ať již využijeme jakékoliv analytické nástroje, za posledních sedm let změnilo a předložená analýza tak ztrácí na aktuálnosti. Uznávám, že například publikování

poznatků (viz odkaz autora na práci z roku 2014) nějakou dobu trvá, nicméně v disertaci je takováto reflexe na hranici „doby použitelnosti“, vzhledem k tomu, že zdravotní politika je poznamenána výraznou diskontinuitou a někdy až cynickou „reálností“. Autor stále nenabízí zcela důvěryhodné zdůvodnění výběru časového rámce analýzy (viz strana 114). Také v dané podobě není šestá kapitola zcela přesvědčivá a provedená analýza, respektive syntéza nic nového nepřináší. Kapitola stále nepracuje s reflexí vývoje v poloze, která odpovídá současnému stavu domácího poznání. Autor používá aktuálně novinové články pouze selektivně ve smyslu ilustrace. V předchozích verzích práce se autor snažil pracovat s články v rovině analytické. Založit za této situace, v zásadě faktickou diskusi převážně na novinových člancích, nepovažuji za nejšťastnější. Chápu, že léková politika je slovy autora „*an example*“, na druhou stranu nebude autorova práce v oboru lékové (zdravotní politiky) čtena právě kvůli šesté kapitole, ale například díky kapitolám tři nebo čtyři.

V českém souhrnu na straně 182 shledávám nesrozumitelnou větu (...Celková spotřeba léků...), pravděpodobně se jedná o editační opomenutí. Pro uvedení do kontextu zde nabízím autorovi citaci z publikace ÚZIS. ... „*Jelikož celková spotřeba léků ve finančním vyjádření v letech 2009 až 2012 se spíše stabilně pohybuje mezi 58 až 59 mld. Kč a spotřeba léků vyjádřená definovanými denními dávkami ve stejném období mírně stoupá (obojí viz SÚKL), nejedná se v tomto případě ani tak o pokles spotřeby léků, jako o předepisování větších balení na recepty.*“ (Spotřeba zdravotnických služeb v letech 2007 – 2012, ÚZIS, Aktuální informace 40, publikováno 17. 9. 2013).

Stejně jako v předchozích verzích práce, nemohu vzhledem ke své mateřštině ohodnotit úroveň anglického jazyka práce. Nicméně překlad některých termínů, případně jejich zachování může svědčit o tom, že práce prošla další jazykovou úpravou rodilého mluvčího (např. pro pojem poplatky za poskytnutou péči v našem kontextu používají autoři domácí pojem *regulatory fee* a kolegové a kolegyně z anglicky mluvících zemí pojem *user fee*, což je přesnější a autorem používané). Mohu konstatovat, že úroveň anglického jazyka nevyvolává v českém čtenáři nijaké pochybnosti (viz předchozí příklad). Oproti tomu je úroveň zpracování „vložen“ některých grafů povážlivá (viz stránky 116, 118, 119, 124), což kontrastuje s jinak dobrou editací práce. Stejně tak je v anglickém textu rušivé, když není uveden překlad novinových článků, na jejichž základě je vystavena deskripce a argumentace. České názvy nejsou pro zájemce ze zahraničí užitečné a mohou přispět pouze k určitým nedorozuměním.

Přes uvedené nedostatky **považuji práci za velmi zajímavý a upřímný pokus přispět k poznání** procesů tvorby a realizace lékové politiky u nás určitého pohledu autorova

oboru – sociologie. Celkově práce přispívá, alespoň v našem domácím prostředí, k odstranění určitého bílého místa, a to jak z hlediska výzkumu tak i širě vymezené veřejné reflexe společenského a politického vývoje v dané oblasti.

Práci v dané podobě doporučuji k obhajobě. Práce vykazuje dle mého soudu všechny vnější a také vnitřní znaky disertační práce. Čtenáři nabízí řadu zajímavých a hodnotných podnětů. Závěry považuji v zásadě za funkční a přínosné, ačkoliv u některých kapitol by bylo možné rozpracovat látku s poněkud větší precizností. Je záslužné, že autor některé části práce již publikoval.

V rámci obhajoby bych navrhol, aby autor zdůraznil, jak se vyrovnal s připomínkami k minulé verzi a jak jejich zapracování (ne)změnilo jeho argumentaci (diskusi) a závěry.

V Ústí nad Labem, 7. 5. 2015

PhDr. Miroslav Barták, Ph.D.
Katedra sociální práce
FSE UJEP v Ústí nad Labem